

A VÍZIKÖZMŰ-ÁGAZAT KÉPZÉSI HELYZETE NAPJAINKBAN

A hazai oktatási és szakképzési rendszer az elmúlt években jelentős változásokon ment át, hasonlóan a víziközmű-ághoz. A szakképzésben (újra) bevezetésre került a gazdálkodó szervezeteknél megvalósuló gyakorlatorientált képzés elsődlegességét erősítő duális képzés. A szűkülő források, a csökkenő tanulói és beiskolázási létszámok, valamint az ágazat nem optimális korfája alapján a 24. órához érkeztünk, hogy megoldást találjunk a szektor szakembereinek és utánpótlásának képzésére.

FÓKÁS GÁBOR

Észak-zalai Víz és Csatornamű Zrt.
HR vezető

Az ágazatunk képzési helyzetéről a következők mondhatók el:

A szolgáltatók többsége magas szakértelemmel, innovatív megoldásokkal rendelkezik, de a szűkös források mellett egyénileg oldja meg munkatársainak képzését. Nőtt a belső oktatások szerepe és jelentősége ágazati szinten. Az oktatási igények kezelésére a szakmai szövetség oktatási munkacsoportja és a HR-bizottság Sándor Zsolt, a Tettye Forrásház Zrt. vezérigazgatójának irányításával kidolgozta a MaVíz oktatási szerepkörének irányait. 2016 májusában elindult az első pilot projekt vízellátási és csatornázási ismeretek képzéssel, amelyen 6 üzemeltető tagszervezet 24 kollégája vett részt, a visszajelzések nagyon pozitívak. Emellett folyamatosan új és új szakmai napok indulnak (az igényeknek megfelelően), amelyek szintén nagyon népszerűek. Átlagosan 70 fő vesz részt ezeken a szakmai napokon, melyeknek ár-érték aránya is optimális.

Az ágazat képzési helyzetének másik nézőpontja a szakemberképzés, a szakmunkásoktól a kvalifikált mérnökökig.

Napjainkban sokat hallunk a szakemberhiányról és a szakemberutánpótlás nehézségeiről, amely a közműszolgáltatókat is érinti. A HR-szakemberek és a vezetők már látják a nehézségeket, és folyamatosan megoldásokat keresnek a problémára.

A szakemberhiány összetett és minden régióban máshogyan jelentkező akadály, de egy

Kihívás	Megoldási javaslat
Képzési nehézségek (mennyiség, minőség ár)	A MaVíz szerepének növelése, partneri összefogás a társcégek között. Folyamatos képzési kínálat a szervezetek felé, oktatásszervezői munka erősítése. MaVíz szakmai képzések indítása.
Fiatalkorú szakmunkás végzettségűek alacsony létszáma	Tanulószerződéssel a szakmunkások duális oktatásban való aktív részvételével. Előnyei: társaságnál képzett tanuló, képesítés megszerzését követően azonnal munkába állítható. Adókedvezmények (szakképzési hozzájárulásból), a taneszköz beruházásra is fordítható (például villanyszerelői táska). Második szakképesítés megszerzése: a társaság alkalmazottai részére, a szakképzési hozzájárulás csökkentő, elszámolható költség, a beiskolázott munkavállaló tanulószerződés alapján jövedelmet kap. MaVíz-Kereskedelmi és Iparkamara együttműködése (hiányszakmák, ösztöndíj meghatározásában)
Mérnökhiany	Gyakornoki programok, szakirányú duális felsőfokú oktatásban való részvétel. Adókedvezmények (szakképzési hozzájárulásból). A hallgató a képesítés megszerzését követően azonnal munkába állítható.

dolog általános, közel 35.000 fő hiányzik a szakképzésből éves szinten. Az elmúlt húsz évben megfelelően alakult a szakoktatásban résztvevők száma, míg a gimnáziumi oktatásban résztvevők összlétszáma enyhén emelkedett. Jelenleg 180.966 fő jár gimnáziumba nappali tagozatra és csupán 87.639 fő szakiskolai oktatásra*.

Adatok forrása: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zoi004.html 2016. 06. 13.

Az alacsony tanulói létszám mellett számos szakmát „hiányszakmának” minősítettek, ezért a szakmai végzettségükért nagy verseny van a munkaerőpiacon. Ezen túlmenően a beiskolázási és a kimeneti, végzős tanulók szá-

ma is elmarad a munkáltatói keresletől. Ágazatunkban az alábbi megfelelő végzettségű fiatal szakemberek hiánya jelenti a legnagyobb akadályt a megfelelő üzemvitel szempontjából: víz-, csatorna- és közműrendszer-szerelő; villanyszerelő; hegesztő, épület- és szerkezetlakatos; víz- és csatornamű-kezelő; mélyépítő technikus, vegyipari technikus, vegyész technikus. Ezen szakmák már hiányszakmaként szerepelnek a Megyei Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok által készített beiskolázási útmutatóban.

A jelenlegi jogszabályi környezetben az engedélyes közműszolgáltatóknak különböző

felsőfokú végzettségű munkatársakat kell alkalmaznia, ami szintén kihívás elé állítja a társaságok emberierőforrás-gazdálkodóit. A mérnöktanápótlás esetében a megfelelő létszám vagy jelentkező még rendelkezésre állna, az általunk jelenleg nyújtható juttatások azonban nem versenyképesek a munkaerőpiac többi szereplőjéhez viszonyítva.

Mi lehet a célunk és a feladatunk, hogy ezen kihívásokra megoldást tudjunk találni?

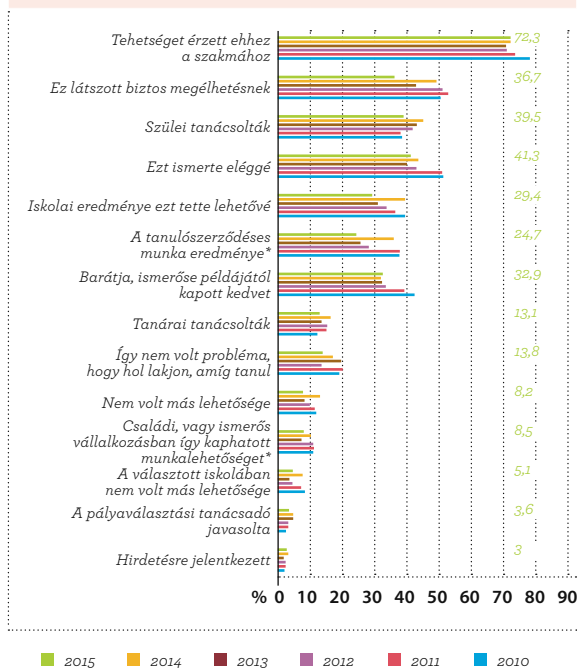
Ágazatunk szakemberhiányának további jellegzetessége a közműves szakma népszerűségének hiánya, amit tudatos kommunikációs stratégiával javíthatunk.

A mi ágazatunkban több ezer elhivatott dolgozó áll a közösség szolgálatában. Ez egyik oldalról előny, mert támogatjuk a hűséget, lojalitást (törzsgárdajutalom). A munkaviszony átlagos hossza magas, tehát stabil, biztos munkahely vagyunk. Támogatjuk a hozzátartozók felvételét (adott végzettség mellett és szabályozott körülmények között), ami elősegíti az

József István magyaráz a szivattyúkról szóló szakmai képzésen

A szakmaválasztásban szerepet játszó tényezők gyakorisága (%) (2010-2015)

*Két válaszlehetőség a 2010-es adatfelvételnél még nem szerepelt, csak 2011-ben került be (Forrás: kereslet_tanulo_2015)

életpályamodell felállítását. Támogatjuk munkavállalóink gyermekeit nyári munkában, nyári szakmai gyakorlat megszerzésében. Amennyiben ezen programokat tudatosítjuk a munkavállalóinkban, növeljük elkötelezettségüket, és a szakemberhiányt is mérsékelhetjük ily módon.

A szakmaválasztás, mint a lenti ábra is mutatja, nagyban függ a szülői tanácsoktól, a

baráti, ismerősi ajánlásoktól, de nagyon csekély mértékű hatása van a hirdetésnek és a pályaválasztási tanácsadónak. Ezért nekünk kell megmutatni a szülőknek és a gyerekeknek, hogyan jut el a víz a csapba, hogy kapcsolódik ehhez egy-egy szakma, és hol talál kihívást ebben a fiatal pályakezdő.

A víz világnapja, illetve a vízi közművek napja jó alkalom a szolgáltatóknak, hogy nyílt napokat tartsanak, és bemutassák azokat a szakmákat, amelyek a vízellátáshoz, a szennyvízelvezetés és -tisztításhoz, a közműrendszer üzemeltetéséhez szükségesek.

Jó alkalom a szakma népszerűsítésére a szerelőverseny, amelyet ki lehetne egészíteni szakiskolások versenyével. Így a jelen és a jövő generációja is megmérettethetné magát, illetve nagyobb érdeklődést lehetne elérni az ágazat iránt.

Lépésenkészben vagyunk,

egyrészt a szektor munkavállalóinak átlagéletkora magas, kevés fiatal érkezik az ágazatba, akik nem tudják pótolni az 55+-os korosztályt. A Dobrosi Tamás (Nyírségvíz Zrt.) által készített korfából is látszik, hogy a 30 évnél fiatalabb munkavállalók létszáma nem éri el az öt éven belül kilépők létszámát. (Lásd az előző cikkben.)

Az öregedő munkavállalói struktúra, a szakember-utánpótlás nehézségei, a képzésekre fordítható források csökkenése a víziközmű-rendszerek üzemeltetésének minőségi romlását eredményezheti. A vízminőség-javító programokra és a környezeti infrastruktúra fejlesztésére elköltött milliárdok nem képesek elérni céljukat, mert nem lesz megfelelően képzett, kvalifikált munkaerő, és nem tudunk alacsony áron minőségi szolgáltatást nyújtani.

Az ágazat összefogása, közös gondolkodása, valamint a MaVíz és bizottságai koordináló szerepe mellett lehet megoldásokat találni az ágazat képzési és utánpótlási helyzetére. Az idén májusban megkezdett oktatások – vízellátási és csatornázási ismeretek –, a szakmai napok sokasága és népszerűsége bizakodásra ad okot, hogy közösen meg tudjuk valósítani céljainkat. A gazdasági kamarák szakképzésért felelős munkatársai örömmel fogadják a megkereséseket, és mindenben segítenek, azért, hogy a tanulószereződéses foglalkoztatás zökkenőmentesen elinduljon, és hogy a jövő szakembereit ki tudjuk képezni. A bizottságok munkatársai és a MaVíz titkársága is örömmel segíti az ágazatban dolgozókat, az ágazatért tenni akarókat.

Zalaegerszeg, 2016. június 14.

60 éves kiválóság

Professzionális folyadék menedzsment

- Hordó- és tartályszivattyúk
- Excenteres csigaszivattyúk
- Áramlásmérő rendszerek
- Levegő működtetésű kettős membrán szivattyúk
- Független és vízszintes centrifugális szivattyúk

Az előrelépés

- Adagolószivattyúk és tartozékok
- Klórgáz berendezések
- Mérés és szabályzástechnika
- Rendszer és gyártási technológia
- Vegyipari centrifugál szivattyúk
- Vízfertőtlenítés

Lutz-Szivattyúk Magyarország Kft.

9024 Győr · Vasvári P. u. 9.
Tel: 96/ 419-813 · Fax: 96/ 419-814 · E-Mail: lutz-szivattyuk@lutz.hu

www.lutz.hu
www.lutz-jesco.com